గోదావరి ఎక్స్‌ప్రెస్ ఇంకా నగరాన్ని దాటలేదు తాడేపల్లిగూడెం వరకూ ఈ ముసలమ్మగారి సరసన ప్రయాణించాలా! అయ్యో రామం గుండె గుబేలు మంటున్నది

ఆమె రామం వైపే చూస్తోంది

వింతగా చూస్తోంది

ఆశ్చర్యంగా చూస్తోంది

కోపంగా చూస్తోంది

ఆ చూపుల్ని భరించలేక కిటికీలో నుండి బయటకు చూస్తూ కూర్చున్నాడు ఎందుకలా ఆమె చూస్తున్నదో అతనికి అర్థం గావడంలేదు మతి చలించిందేమో కూడా ఎవరూ ఉన్నట్టు లేరు ఒంటరిగానే ప్రయాణం చేస్తోంది

రైలు వెడుతోంది

సిగరెట్ దమ్ము లాగుతూ కిటికీలో నుండి చూస్తున్నాడు పొగ ఆమె మీదకు వెళ్ళకుండా జాగ్రత్త పడుచున్నాడు

హైదరాబాద్ వెలుగులు దూరమవుతున్నాయి చీకటి తెరల్ని చీల్చుకుంటూ రైలు పరిగెడుతోంది అంతా హడావిడ ప్రయాణీకులు ఇంకా సామాన్లు సర్దడంలోనే ఉన్నారు అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నారు కొంతమంది కొంతమంది తమ సీట్లలో కూర్చుని వెంట తెచ్చుకున్న ఫలహారాల గిన్నెలు తీస్తున్నారు రామం ఇంటి దగ్గరే భోజనం చేసి రావడం వల్ల కిటికీలోంచి చూస్తూ కూర్చున్నాడు చీకటి ఒడిలో ప్రకృతి విశ్రాంతి తీసుకుంటోంది

ఇంతలో

బాబూ! ముసలామె పిలిచింది

చెప్పండి

నీ వయసెంత నాయనా!

ఇరవై రెండు

ఉద్యోగమేదైనా చేస్తున్నావా?

ఇంకా చదువుకుంటున్నాను

వయసు ఇరవై రెండు ఇంకా చదువుకుంటున్నావ్ లేత వయసు అప్పుడే సిగరెట్లు కోపంగా అంది

రామం ఆశ్చర్యపోయాడు ఆమె మాటలకి ముక్కు ముఖం తెలియని మనిషి తననిలా నిలదీయడం ఏమిటాని కోపం కూడా వస్తోంది కంపార్ట్‌మెంట్‌లో అందరూ వింతగా చూస్తున్నారు అయినా ఆమె పట్టించుకోవడం లేదు తన దోరణిలో చెప్పుకుపోతోంది

ఇంత చిన్న వయసులో సిగరెట్లు కాలిస్తే యిలా ఆరోగ్యం పాడైపోదూ అయినా నువ్వు సిగరెట్లు కాలుస్తున్నట్లు మీ పెద్దలకు తెలుసా నాయనా?

రామం సమాధానం చెప్పలేదు విసుగు పుడుతోంది పెద్దామె– కరకుగా మాట్లాడటానికి నోరు రావడంలేదు ఆమె చూస్తుంటే జాడించేస్తోంది అయినా భరిస్తున్నాడు

పెద్ద ముండని చెబుతున్నాను విను ఒక ప్రశ్న– రోజుకి ఎన్ని సిగరెట్లు కాలుస్తావ్?

రామానికి తల పగిలిపోతోంది

నీ పెదవులే చెబుతున్నాయ– నువ్వు పట్న తక్కువ కాల్చవని ఎలా లేదన్నా పెట్టె మూడు రూపాయలకు తక్కువలేదు నెలకి వంద రూపాయలు సంవత్సరానికి పన్నెండు వందలు ఇలా లెక్క వేస్తూ పోతే ఎన్ని వేల రూపాయలు ఈ సిగరెట్‌లకి బలై పోతున్నాయో ఆలోచించు డబ్బు ముఖ్యంకాదు ఆరోగ్యం డబ్బు పోతే సంపాదించవచ్చు మరి ఆరోగ్యం పోతే సంపాదించ గలమా!

అలా సాగిపోతున్న ఆమె వాక్ప్రవాహానికి ఆనకట్ట వేయాలని అక్కడ నుండి లేచి వెళ్ళిపోదామని నిలబడ్డాడు

సిగరెట్ కాల్చడానికేనా! కోపంగా అడిగింది

రామం విసుగ్గా చూసి అక్కడ నుండి బయటికి వచ్చి రెండు సిగరెట్లు వరుసగా కాలిస్తే గానీ ఆ టెన్షన్ తగ్గలేదు మిగతా జనానికి ఆమె మాటలు వినోదంగా ఉంటుంటే– అతనికి ప్రాణసంకటంగా ఉంటోంది కాస్త సద్దుమణిగాక తన సీటు దగ్గరకు వెళ్ళాడు

ఎన్ని సిగరెట్లు కాల్చి వచ్చావయ్యా?

ముసలావిడ నిద్రపోతున్నదనుకొని హమ్మయ్యానుకొంటున్న సమయంలో ఆ మాటల్ని విని అదిరిపడ్డాడు పడుకున్నదల్లా లేచి కూర్చుంది

చూడబ్బాయి నువ్వు చేస్తున్న పని మంచిది కాదు

ధర్మపథం

ఉచితపద్ధతులు

నలుగురిలోనూ మంచివాడని పేరు పొందినవాడూ ఇతర్లకెట్టి అపకారమూ చేయనివాడు, ఏ తప్పూ చెయ్యనివాడూ ఎవ్వరికీ భయపడనక్కరలేదు. భయపడడు కూడా తన్ను అసూయ పరులు రెచ్చకెక్కించినా ధైర్యంతో నిలుస్తాడు అయినా అతడు తనకు శత్రువులుండరని అనుకోకూడదు. దుష్టులకు మంచి చెడ్డలతో పనిలేదు. ఇతరులను హింసించడమే వారి ధ్యేయం. అందువల్ల అట్టి వారిని ఒక కంట కనిపెడుతూ ఆత్మరక్షణలో అశ్రద్ధ చూపక జాగ్రత్తగా ఉండాలి ఇది అనుసరణీయాలైన పద్ధతులలో ఒకటి

విహిత కృత్యాలు ఆచరించ వలసినప్పుడు అశ్రద్ధవల్లనో, మరచిపోవుట వల్లనో ఆ సమయాన్ని మరిచిపోయి తర్వాత జ్ఞప్తికి రాగా తహతహపడి తొందరపాటుతో ఆ పనులు నిర్వర్తిస్తే- అవి సక్రమంగా జరగక పోవచ్చును అందువల్ల ముందుగానే జాగ్రత పడడం మంచిది జాగ్రతపడుటవల్ల సక్రమంగా పనులు జరుపుకోవడం సులభసాధ్యమవుతుంది మనస్సుకు ఆందోళన కూడా ఉండదు

ఏ పనికయినా డబ్బు ముఖ్యం గదా! దనాన్ని ఆర్జించుటకు ప్రయత్నం చేయడం అవసరమే! అయినా అవసరానికి మించి ఎక్కువ ధనాన్ని సంపాదించ వలెననే ఆశ మాత్రం తగదు. ఆ ఆశ వుంటే ఏ విధంగానయినా ధనాన్ని సంపాదించ వలెననే ఆశ కలుగుతుంది. ఆ ఆశవల్ల మానవుని మనస్సు తప్పుమార్గాలను త్రొక్కడం, అవినీతికి పాలుపడడం జరుగుతుంది అత్యాశ వుంటే- తాను సంకల్పించిన డబ్బు రాకపోతే మనస్సున చికాకు ఏర్పడుతుంది వేదన కలుగుతుంది ఎక్కువ ఆశపడకుండా దన సంపాదనకు ప్రయత్నించడం ఉచితం

ప్రతీ మనిషీ సుఖాన్నే కోరుకొంటాడు అయినా, అనుకోకుండా కష్టాలు కూడా సంభవించవచ్చు. అవి వచ్చినప్పుడు పరితపించకుండా సహించడం, సుఖ దుఃఖాలను సమానంగా భావించడం అవసరం. ఇలా సమాన దృష్టి అలవడడం అసాధ్యమే కావచ్చును. అయినా ప్రయత్నంవల్ల కొంత వరకూ సాధ్య పడవచ్చు ఆపైని క్రమంగా సుఖదుఃఖాల యెడల సహనబావం కలగడానికి ఎంతో అవకాశం ఉన్నది ఈ ఉచిత పద్ధతుల ననుసరిస్తే సుఖజీవనం సాధ్యమవుతుంది

—బులుసు వేంకట రమణయ్య

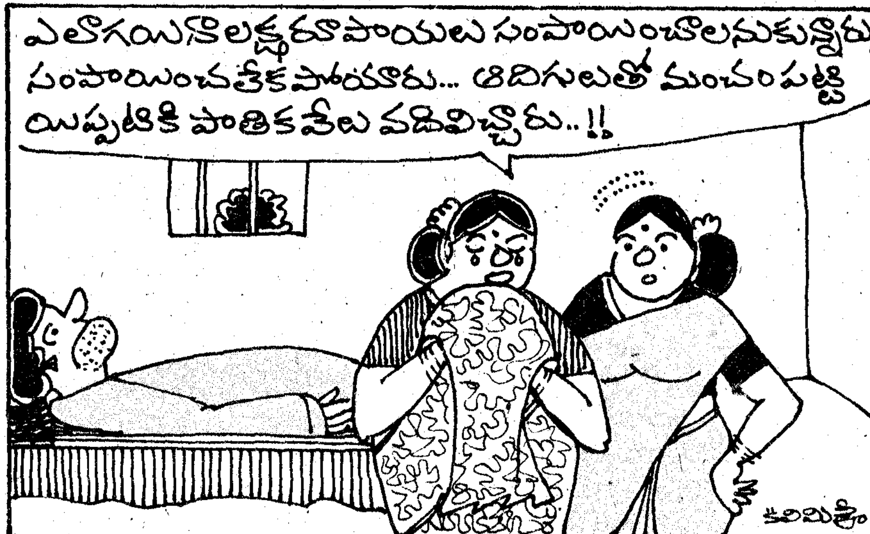

మామ్మగారూ మీరు

నిన్ను విసిగిస్తున్నాను కాదనను అయినా ఆలోచించు

ఏమిటండీ ఆలోచించేది రైలు ఎక్కింది మొదలు నన్ను పట్టించారు సిగరెట్లు తాగుతాను మందు త్రాగుతాను అవన్నీ మీకెందుకు?

అది కాదు నాయనా

నాకేమీ చెప్పకండి పెద్దావిడ కదాని గౌరవమిచ్చి- మీరెన్ని అంటున్నా మౌనంగా ఉంటుంటే గమ్యం చేరేవరకూ వదలిపెట్టేలా లేరు ముందు మీ పిల్లలకి- అల్లుళ్ళకి చెప్పుకోండి అంతేగానీ నన్ను మాత్రం విసిగించకండి అవేశంగా అని దుప్పటి ముసుగెట్టి కళ్ళు మూసుకున్నాడు రామం

ఆమె కూడా నడుం వాల్చింది ఆమె ఏడుస్తోంది ఏదో సణుగుతూనే ఉంది రామం నిద్రలోకి జారుకున్నాడు తిరిగి అతను నిద్ర లేచేసరికి రైలు ఏలూరు దాటింది ఉంగుటూరు సమీపంలో ఉంది రామం లేచి ముఖం కడుక్కొని వచ్చాడు ఎదురుగా ముసలామె సామాన్లు సర్దుకుని కూర్చుని ఉంది తిరిగి రైల్లో హడావిడి చెలరేగింది అందరూ సామాన్లు సర్దుకొంటున్నారు గూడెం వచ్చింది రామం ఆలస్యం చేయకుండా బండి దిగాడు దూరంగా వెళ్ళి సిగరెట్ అంటించి తృప్తిగా గుండె నిండా పొగ పీల్చాడు ప్రయాణీకులు రైలు దిగి వస్తున్నారు రామం టి సి కి టికెట్ యిచ్చి బయటపడ్డాడు

బాబూ! ఆమె పిలిచింది రామం ఆగాడు ఆమె వచ్చింది

మాది చిలకలంపాడు మీది

పిప్పర

అలాగా! బాబూ నా మాట విను ఇంత చిన్న వయసులోనే సిగరెట్లు కాల్చడం మంచిదికాదు

రామం ఆశ్చర్యపోయాడు ఈసారి ఆమె మాటల్లో వెటకారం లేదు కోపం లేదు అభ్యర్థనుంది ఆవేదన ఉంది ఆమె కళ్ళు వర్షిస్తున్నాయి

ఎందుకు మామ్మగారూ ఏడుస్తున్నారు సూట్‌కేస్ కిందపెట్టి- సిగరెట్ పడేసి అడిగాడు

ఆమె విషాదంగా చిన్నగా నవ్వి ఎద్వక నవ్వమంటావా నాయన నీయంత కొడుకు సిగరెట్లు కాల్చి కాల్చి కాన్సర్ తెచ్చుకొని నన్ను ఒంటరిదాన్ని చేసి వెళ్ళిపోయాడు అందుకే నిన్ను చూస్తే వాడు గుర్తుకు వచ్చాడు నాలా మరో తల్లి గర్భశోకానికి గురి కాకూడదని నా ఆశ మరోలా భావించకు అని కళ్ళు తుడుచుకుంటూ వెళ్ళిపోతున్న ఆమెను సజల నయనాలతో చూస్తూ నిలబడిపోయాడు రామం □